

Oktober 2020

Skærpede krav og styrket kontrol med handel af tobak

7 tiltag til overholdelse af tobakslovgivningen

Forord

Hvert år dør 13.600 danskere af rygning. Dermed er rygning en af de største dræbere i vores samfund. Langt de fleste rygere starter, før de er fyldt 18 år, og hver dag er der omtrent 40 unge danskere, der begynder at ryge. Samtidig er det velkendt, at det er svært at holde op igen, når man først er begyndt.

Derfor er det et klart mål for regeringen, at færre unge danskere begynder at ryge og at give de mange nuværende rygere et incitament til at stoppe eller begrænse deres forbrug. For at nå det mål har vi brugt et middel, som vi ved, har en stor effekt på særligt de unge: prisen på cigaretter.

Sidste år blev et flertal i Folketinget enige om at hæve afgifterne på tobak, så en pakke cigaretter ville stige markant. På den måde ville vi styrke folkesundheden. Vi havde en klar forventning om, at både tobaksproducenter og tobaksforhandlere ville respektere den nye afgiftssats. Den forventning har desværre vist sig ikke at holde stik.

Flere producenter har brugt afgiftsstigningen som en anledning til at starte en aggressiv priskrig for at vinde markedsandele. Og samtidig har flere forhandlere af cigaretter hamstret store tobakslagre med gamle stempelmærker for på den måde at kunne sælge cigaretter til gamle billige priser længe efter, at de nye afgifter er indført.

Det er både groft og direkte usmageligt, at man ikke respekterer hensigten med den lovgivning, der kommer fra Folketinget.

Situationen kalder på resolut politisk handling, og det er regeringen klar til. Med denne handleplan fremlægger vi i alt 7 tiltag, der skal bane vejen for, at afgiftsforhøjelserne på tobak bliver til virkelighed.

Jeg håber, at et bredt flertal i Folketinget vil bakke op om tiltagene i denne handleplan, så den regulering af markedet, der var meningen fra start, kan få virkning.

Med venlig hilsen

Morten Bødskov
Skatteminister

Afgifter på tobak skal slå igennem på folkesundheden

Med Finansloven for 2020 vedtog regeringen og et flertal i Folketinget, at afgifterne på tobak skal forhøjes ad to omgange. Første gang den 1. april 2020 og anden gang den 1. januar 2022. Afgiftsforhøjelsen skulle medføre, at prisen for en pakke med 20 cigaretter skulle stige med i alt ca. 19 kr. og dermed koste ca. 55 kr. i april 2020 og 60 kr. i januar 2022. Andre tobaksvarer skulle tilsvarende stige i pris.

Formålet med afgiftsforhøjelserne er at styrke folkesundheden i Danmark ved at færre unge danskere begynder at ryge og ved at give de mange nuværende rygere et incitament til enten at stoppe eller begrænse deres forbrug.

Siden den første afgiftsforhøjelse trådte i kraft den 1. april 2020, er der imidlertid set flere eksempler på tobaksproducenter og -forhandlere, der direkte har modarbejdet intentionen med lovgivningen, om at priserne på tobak skulle stige. Dette er ikke set i lignende omfang ved tidligere afgiftsforhøjelser.

For at sikre afgiftsforhøjelsernes virkning vil regeringen iværksætte 7 tiltag inden for 3 spor:

- **Højere priser på tobak og nikotin**
Afgifterne på tobak skal forhøjes, og det skal afspejles i prisen på tobak. Samtidig skal andre nikotinprodukter være afgiftsbelagt, så danskernes forbrug af tobaksvarer ikke blot flyttes til andre usunde produkter.
- **Skærpede krav til handel med tobak**
Kravene til handel med tobak skærpes for at sikre, at afgiftsforhøjelserne får virkning, uden at effekten forskydes.
- **Styrket kontrol med handel af tobak**
Kontrollen med handel af tobak styrkes for at sikre, at tobaksproducenter og -forhandlere overholder reglerne i Danmark. Det skal have mærkbare konsekvenser at bryde reglerne.

Regeringens tiltag præsenteres nærmere i denne handleplan.

1 Højere priser på tobak og nikotin

Forhøje afgiften på tobak

5 kr.

Den 1. januar 2022 stiger afgifterne på tobak. En pakke med 20 cigaretter vil stige med ca. 5 kr.

Pres for minimumspriser på tobak

Minimumspriser

Mulighed for indførelse af minimumspriser løftes over for EU-Kommissionen.

Afsøge muligheden for afgift på nye produkter

Ny afgift

Afsøge mulighed for at indføre afgifter på nye nikotinprodukter.

2 Skærpede krav til handel med tobak

Strammere regler mod hamstring af tobak

2 pct.

Tobaksproducenter kan højst indkøbe 2 pct. ekstra stempelmærker forud for den 1. januar 2022.

Begrænsning af tobakssalg med gamle stempelmærker

3 måneder

Tobak med gamle stempelmærker må kun sælges i op til 3 måneder efter den 1. januar 2022.

3 Styrket kontrol med handel af tobak

Styrket kontrol med handel af tobak

Styrket kontrol

Styrket kontrol med afgiftspligtige varer, herunder tobak, i forbindelse med ansættelsen af 250 nye kontrolmedarbejdere i 2021.

Bødestraf for salg af tobak med gamle stempelmærker

Bødestraf

Skærpet bødestraf over for tobaksproducenter og -forhandlere for at modvirke salg af tobak med gamle stempelmærker.

1 Højere priser på tobak og nikotin

De lovfastsatte afgiftsforhøjelser på tobak skal have virkning i det danske samfund. Det skal ske, uden at tobaksproducenter og tobaksforhandlere kan fastholde lave priser, eller at danskerne kan benytte andre nikotinprodukter, som ikke er afgiftsbelagt. Regeringen vil konkret gennemføre 3 tiltag.

Tiltag 1 – Afgiften på tobak forhøjes den 1. januar 2022

Med Finansloven for 2020 vedtog regeringen og et flertal i Folketinget, at afgifterne på tobak skal forhøjes ad to omgange. Første gang den 1. april 2020 og anden gang den 1. januar 2022. Afgiftsforhøjelsen skulle medføre, at prisen for en pakke med 20 cigaretter skulle stige med i alt ca. 19 kr. og dermed koste ca. 55 kr. i april 2020 og 60 kr. i januar 2022. Andre tobaksvarer skulle tilsvarende stige i pris.

Regeringen forhøjer derfor afgifterne på tobak den 1. januar 2022 for at forhindre unge danskere i at blive rygere og give de mange nuværende rygere et incitament til at stoppe eller skære ned på deres rygning. Prisen på en pakke med 20 cigaretter vil således stige med ca. 5 kr. den 1. januar 2022. Herefter vil afgiftsforhøjelserne være fuldt indfasat.

Stigning på 5 kr.

Den 1. januar 2022 stiger afgifterne på tobak.
En pakke med 20 cigaretter vil stige med ca. 5 kr.

Tiltag 2 – Pres for minimumspriser på tobak

Som det er i dag, tillader EU-reglerne ikke, at det enkelte medlemsland fastsætter minimumspriser for tobak. Derfor er afgifterne det eneste instrument, vi har til at påvirke prisen. Skattemyndighederne har imidlertid konstateret, at enkelte tobaksproducenter har spekuleret i at fastholde lave tobakspriser efter ikrafttrædelsen af den første afgiftsforhøjelse den 1. april 2020. Det er blandt andet gjort ved at bestille stempelmærker til cigaretter med priser, der ligger på - eller endog under - niveauet for afgifter og moms. Producenterne har svaret den korrekte afgift og moms til skattemyndighederne, men accepteret et betydeligt underskud på deres salg af cigaretterne for at vinde markedsandele.

Det er u hensigtsmæssigt, at producenterne på den måde kan undergrave intentionen hos et flertal i Folketinget. Når det gælder tobak, vægter regeringen folkesundheden højere end den fri prisdannelse. Derfor ønsker regeringen at kunne indføre minimumspriser på tobak. Regeringen vil derfor straks indlede en dialog med EU-Kommissionen om at give medlemsstaterne mulighed for at fastsætte minimumspriser. Skatteministeren og sundheds- og ældreministeren vil straks sende et brev til EU-Kommissionen.

Minimumspriser
på tobak

Pres for minimumspriser på tobak.

Tiltag 3 – Afsøge muligheden for afgift på nye produkter

Kreativiteten er stor, når der udvikles nye afhængighedsskabende nikotinprodukter. Nogle produkter indeholder tobak men er røgfri, andre indeholder slet ikke tobak men kun nikotin.

Som lovgivere er vi nødt til at følge med. Med Finansloven for 2020 vedtog regeringen og et flertal i Folketinget at indføre en ny afgift på e-cigaretter på 2 kr. pr. ml e-væske. Den nye afgift træder i kraft den 1. juli 2022.

Der dukker dog fortsat nye nikotinprodukter op, der kan supplere eller erstatte de traditionelle tobaksprodukter, og som ikke er pålagt afgift, fordi de ligesom e-cigaretterne ikke indeholder tobak.

Der er risiko for, at forbrugerne opfatter de nye produkter som mindre farlige, men nikotin er afhængighedsskabende og sundhedsskadeligt uanset i hvilken form, det optræder. Regeringen vil afsøge muligheden for at pålægge afgifter på nye nikotinprodukter som fx nikotinposer, der substituerer afgiftsbelagt røgfri tobak.

Ny afgift

Afsøge mulighed for at lægge afgift på nye nikotinprodukter.

2 Skærpede krav til handel med tobak

Skærpede krav til handlen med tobak skal sikre, at afgiftsforhøjelserne i tobakslovgivningen får virkning i det danske samfund, uden at effekten af lovgivningen undergraves af tobaksproducenter og -forhandlere. Konkret vil regeringen gennemføre 2 tiltag.

Tiltag 4 – Strammere regler mod hamstring af tobak

I den nuværende tobaksafgiftslovgivning er der indarbejdet en regel, som skal hindre tobaksproducenter i at hamstre gamle stempelmærker med lavere afgift. Reglen skal forhindre, at der opbygges lagre af tobak med gamle stempelmærker ved at sætte en begrænsning på, hvor mange stempelmærker en producent må indkøbe forud for en afgiftsforhøjelse. Reglen blev strammet væsentligt ved afgiftsforhøjelsen den 1. april 2020 på grund af den store afgiftsforhøjelse. Siden afgiftsforhøjelsen trådte i kraft, har skattemyndighederne imidlertid set eksempler på producenter, der har handlet i strid med reglen og købt flere stempelmærker end tilladt.

Regeringen vil reducere tobaksproducenternes muligheder for at købe stempelmærker med gamle og lavere afgifter forud for afgiftsforhøjelsen den 1. januar 2022. Fremover skal producenter alene have mulighed for at indkøbe stempelmærker med den gamle afgift til salg af 2 pct. flere cigaretter eller kilo røgtobak, end producenten købte i en given periode inden afgiftsforhøjelsen. Hvis tobaksproducenten ønsker at købe flere stempelmærker, bliver det med den nye højere afgift. Det er en skærpelse i forhold til de 5 pct., som gælder i dag. Regeringen vil i 2021 fremsætte et lovforslag, som udmønter tiltaget.

Max 2 pct.

Tobaksproducenter skal højst kunne indkøbe 2 pct. ekstra stempelmærker forud for den 1. januar 2022.

Tiltag 5 – Begrænsning af tobakssalg med gamle stempelmærker

Skattemyndighederne har tilsvarende set eksempler på tobaksforhandlere, der har opkøbt store lagre af cigaretter med gamle stempelmærker forud for, at afgiftsforhøjelsen trådte i kraft den 1. april 2020. Det er ikke i sig selv ulovligt, ligesom det heller ikke er ulovligt at sælge cigaretterne efter afgiftsforhøjelsen er trådt i kraft, hvis blot cigaretterne er købt inden ikrafttrædelsestidspunktet. Men det er klart, at det strider med afgiftsforhøjelsernes formål.

Regeringen vil forhindre tobaksforhandlere i at sælge tobak med gamle stempelmærker længe efter, at en afgiftsforhøjelse er trådt i kraft. Når afgiftsforhøjelsen træder i kraft den 1. januar 2022, ønsker regeringen, at det alene skal være tilladt at forhandle tobaksvarer med gamle stempelmærker i op til 3 måneder. Dermed skal tobaksvarer med gamle stempelmærker efter den 31. marts 2022 sendes retur til producenten, som enten kan sætte nye stempelmærker på varerne, der modsvarer den indførte afgiftsforhøjelse eller destruere varerne. Regeringen vil i 2021 fremsætte et lovforslag, som udmønter tiltaget.

Lovligt salg i op til 3 måneder

Tobak med gamle stempelmærker må kun sælges i op til 3 måneder efter en afgiftsforhøjelse.

3

Styrket kontrol med handel af tobak

En stærk kontrol med handlen af tobaksvarer er nødvendig for at sikre, at reglerne i Danmark overholdes. Det skal samtidig have mærkbare konsekvenser for tobaksproducenter og -forhandlere at bryde reglerne. Derfor vil regeringen gennemføre 2 konkrete tiltag.

Tiltag 6 - Styrket kontrol med handel med tobak

Regeringen vil styrke skattekontrollen med 1.000 ekstra medarbejdere frem mod 2024. De første 250 medarbejdere bliver ansat i 2020, og regeringen har med forslaget til finansloven for 2021 lagt op til at finansiere de næste 750 medarbejdere i 2021, 2022 og 2023.

I april 2020 indgik et enigt Folketing en aftale om, at de første 250 medarbejdere skal styrke skattekontrollen inden for tre udvalgte områder: Hvidvask, skattely og momsområdet. I forbindelse med ansættelsen af de næste 250 medarbejdere i 2021 vil regeringen blandt andet prioritere en styrket kontrol med varer, der er pålagt afgifter – det gælder fx tobaksvarer.

Styrket kontrol

Styrket kontrol med afgiftspligtige varer, herunder tobak, i forbindelse med ansættelsen af 250 nye kontrolmedarbejdere i 2021.

Tiltag 7 - Bødestraf for salg af tobak med gamle stempelmærker

Regeringen vil skærpe konsekvenserne for tobaksproducenter og tobaksforhandlere, der ikke overholder reglerne. Regeringen vil indføre bødestrafte, der skal modvirke producenters og forhandleres salg af tobak med gamle stempelmærker, længe efter at afgiftsforhøjelsen træder i kraft den 1. januar 2022.

Skatteministeriet igangsætter et arbejde om sådanne nye strafbestemmelser, som skal give mærkbare konsekvenser for tobaksproducenter og tobaksforhandlere, der ikke overholder reglerne. Regeringen vil i 2021 fremsætte et lovforslag, som udmønter tiltaget.

Bødestraf

Skærpet bødestraf over for tobaksproducenter og -forhandlere for at modvirke salg af tobak med gamle stempelmærker.